

Notă informativă
la proiectul hotărârii cu privire la aprobarea
Regulamentului privind producerea, controlul calității, certificarea și
comercializarea materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul menționat supra este elaborat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite

Republica Moldova, obținând calitatea de țară candidat la aderarea la marea familie a Uniunii Europene, și-a asumat un șir de angajamente, iar intervenția Guvernului în armonizarea cadrului normativ național la aquis-ul european, inclusiv și în domeniul materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie, este o acțiune imperioasă pe motiv că acesta stă la baza sectorului vitivinicol.

Totodată, au fost identificate și alte condiții ce au impus elaborarea proiectului specificat, cum ar fi:

riscul introducerii pe piața Republicii Moldova și comercializarea către consumator a materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie destinat producției de struguri într-o stare fitosanitară și de calitate necorespunzătoare cerințelor comunității;

imposibilitatea intrării pe piața europeană din cauza necorespunderii materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie rigorilor Uniunii Europene;

inducerea în eroare a consumatorului în privința purității varietale (valoarea biologică) a materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie.

Cadrul normativ național în domeniul producerii materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie, la moment, este reglementat de Regulamentul privind producerea, certificarea, controlul și comercializarea materialului de înmulțire și săditor viticol, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 418/2009. Cu toate acestea, având în vedere tendințele Republicii Moldova de a se alinia Uniunii Europene, mai întâi, prin ajustarea cadrului normativ, este imperios de a respecta regulile de bază în domeniul dat. Însă, preluarea selectivă, în Regulamentul ante menționat, a prevederilor cardului european a transformat actul național într-un document greu de aplicat, iar rupturile de prevederi dispersate pe întreg textul regulamentului (care deseori se repetă) îl fac greu de înțeles și de aplicat.

În conformitate cu prevederile bazei normative naționale din domeniu, până în anul 2015, pentru înființarea plantațiilor viticole pentru struguri producție marfă se admitea folosirea materialului săditor de trei categorii după valoarea biologică, și anume „Certificat”, „Standard” și „Obișnuit”. Materialul săditor de ultima categorie era de o calitate mai inferioară și adesea era infestat de formele latente ale agenților patogeni cu caracter restrictiv pentru vița de vie. Totodată, procesul de trecere la producerea materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie cu valoare biologică mai înaltă („Certificat” și „Standard”), liber de boli și dăunători cu caracter restrictiv, continuă a fi îndelungat și anevoios. Această activitate a demarat încă în anii 2000, atunci când, prind intermediul Primului Proiect Agricol, pepinierele viticole au

înființat plantații-mamă de categorie „Certificat”, astfel fiind creată baza materială pentru producerea materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie devirusat de categorie „Standard”.

Ulterior, pepinierele viticole urmau să înființeze plantații-mamă de categorie „Bază” și să asigure producerea materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie de categorie „Certificat”, similar țărilor cu o viticultură avansată. Activitatea respectivă, însă se tergiversa și se tergiversează din diferite cauze. Principala cauză invocată de pepinierele viticole sunt costurile mari pentru procurarea materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie de categoria „Bază”. Astfel, an de an, cu intenția de a susține pepinierele (la solicitarea acestora), autoritățile au acceptat derogări de la cadrul normativ național ceea ce a dus la imposibilitatea producerii la zi a materialului săditor de categorie „Certificat”, din cauza lipsei materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie „Prebază” și „Bază”. Deci, la zi, așa și nu s-a atins rezultatul scontat, iar modificările operate anterior la cadrul normativ național din domeniu nu au restricționat apariția pe piață a materialului de categorie inferioară și la revitalizarea bazei de producere a materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie de categorie superioară „Prebază” și „Bază”.

În plus, autoritățile implicate în reglarea activității în acest domeniu, în anii precedenți, au abandonat procesul comun de adoptare a anumitor norme regulatorii întru intervenția operativă în domeniu pentru a se asigura o calitate corespunzătoare a materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie, iar organizațiile din domeniul cercetării și inovării de profil nu s-au arătat interesate în a se implica și grăbi procesul de formare a conservatorului de soiuri și a plantațiilor de categoriile biologice superioare „Prebază” (Inițial), „Bază” și „Certificat”.

Așa, în primăvara anului 2023, s-au produs 3 315 000 (trei milioane trei sute cincisprezece mii) butași altoiți, dintre care soiuri pentru masă – 0,9 mln. buc. și soiuri pentru vin – 2,4 mln. buc., produse de către 9 pepiniere autorizate care sunt în imposibilitatea de a fi comercializate pe piața autohtonă, deoarece nu corespund categoriei acceptate de legislația națională și, drept rezultat, autoritatea competentă nu poate elibera certificatul de valoare biologică, document obligatoriu la plasarea materialului viticol pe piață.

Referindu-ne la regulamentul ante menționat constatăm că, aceasta nu și-a atins integral obiectivele propuse inițial referitoare la sporirea calității materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie, iar situația generală în domeniul producerii și comercializării materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie, inclusiv de soiuri autohtone și de selecție nouă rămâne a fi incertă. Astfel, materialul de înmulțire vegetativă a viței de vie produs local în cea mai mare majoritate rămâne a fi de categoria „Obișnuit”, care nu satisface cerințele actuale ale producătorilor, aceștia fiind impuși să importe materialul pe măsura așteptărilor sale. Odată cu importul materialul săditor, în lipsa unui control virusologic de către un organ național desemnat corespunzător, crește și riscurile introducerii unor organisme dăunătoare nespecifice zonei noastre.

De asemenea trebuie de remarcat faptul că, materialul de înmulțire vegetativă a viței de vie, obținut de către institutul de cercetare din țară, rămâne să cedeze pozițiile deținute anterior în raport cu materialul obținut de către centrele de selecție din străinătate, cu toate că acesta, în majoritatea cazurilor, fiind adaptat condițiilor pedoclimatice locale și în condițiile respectării elementelor tehnologice recomandate, poate asigura dezvoltarea unor plantații longevive, cu recolte garantate.

Astfel, s-a creat situația de ambiguitate a reglementărilor din Hotărârea Guvernului nr. 418/2009, care, deși aparent armonizată la legislația UE, continuă să prezinte norme depășite și perimate, neactuale și necorespunzătoare legislației în vigoare la nivel internațional. Prin urmare, este necesară o modernizare și ajustare a prevederilor acestuia, inclusiv la aquis-ului UE.

Lipsa unei intervenții din partea statului în partea ce ține de ajustarea cadrului legal în domeniu la cel al Uniunii Europene, va genera confuzii în procesul de implementare și aplicare, contradicții, dar și impedimente în activitatea persoanelor fizice și juridice, implicate profesionist în domeniul de înmulțire, plantare și comercializare a strugurilor și materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie pe teritoriul Republicii Moldova și în afara acesteia.

Ajustarea la normele UE a actului normativ presupune modificarea peste 50 % din conținutul textului regulamentului actual, ceea ce determină raționamentul adoptării unei noi redacții a actului normativ ce reglementează domeniul de producere a materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul propus spre promovare vine să armonizeze cadrul național la rigorile Uniunii Europene în domeniul reglementării materialului pentru înmulțirea vegetativă a viței de vie și de stabilire a cerințelor specifice acestora în corespundere cu *Directiva Consiliului din 9 aprilie 1968 privind comercializarea materialului pentru înmulțirea vegetativă a viței de vie (68/193/CEE)* și cu *Directiva 2004/29/CE a Comisiei din 4 martie 2004 privind stabilirea caracteristicilor și a condițiilor minime pentru inspectarea soiurilor de viță-de-vie*.

Proiectul național reprezintă un exercițiu de continuare a apropierei cadrului normativ al Republicii Moldova de actele normative ale Uniunii Europene și de instrumentele internaționale în domeniul agriculturii, promovării unor politici în domeniul calității produselor alimentare și a mecanismelor lor de control.

Toate cele expuse rezultă din prevederile art. 297, Anexa VII la Capitolul 12 „Agricultura și dezvoltarea rurală” din Titlul IV și Anexa XXX-A Elemente pentru înregistrarea și controlul indicațiilor geografice menționate la art. 297 (1)-(2) din Acordul de Asociere RM-UE.

De asemenea, este o măsură prioritară ce rezultă din Raportul analitic al Comisiei Europene privind cererea de aderare la Uniunea Europeană (Partea a II-a) din 1 februarie 2023, precum și a recomandării Comisiei Europene din noiembrie 2023 urmare a deschiderii negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Astfel, au fost preluate toate practicile țărilor Uniunii Europene aferente producerii materialului pentru înmulțirea vegetativă a viței de vie.

În ceea ce privește Directiva 68/193/CEE, menționăm că, proiectul național asigură transpunerea parțială a dispozițiilor actului UE. Totodată, o serie de prevederi din actul UE sunt transpuse deja prin alte măsuri naționale în vigoare (Legea nr. 57/2006 și HG nr. 43/2013). Astfel, prevederile din proiectul propus spre aprobare coroborate cu cele din alte acte normative în vigoare asigură transpunerea integrală a Directivei 68/193/CEE în legislația națională.

Iar, Directiva 2004/29/CE în proiectul național, este transpusă integral.

La proiect au fost elaborate și prezentate Tabelele de concordanță.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Regulamentul se aplică materialului pentru înmulțirea vegetativă a viței de vie, plasat pe piața Republicii Moldova, care cade sub incidența pozițiilor tarifare 0602 10 100 și 0602 20 100 din Nomenclatura combinată a mărfurilor, aprobată prin Legea nr.172/2014.

Principalele prevederi ale proiectului sunt axate pe direcționarea sectorului în a produce material de înmulțire vegetativă a viței de vie de valoare biologică sporită și pe impulsivarea înființării plantațiilor-mamă pentru producerea materialului „Inițial” și „Bază”. La fel, trebuie asigurată conservarea diversității genetice prin prevederea măsurilor de conservare a biodiversității care să garanteze conservarea soiurilor existente fiind luată în considerare nu doar noțiunea de soi, ci și noțiunile de clonă, dar și aspectul genotipului moștenit. Astfel,

- definirea noțiunilor și stabilirea condițiilor generale, inclusiv de introducere pe piață a materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie;

- specificarea condițiilor privind producerea materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie;

- clarificarea procesului de producere a materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie;

- stabilirea condițiilor și termenilor de executare a controlului oficial, care cuprinde controlul fitosanitar privind culturile de producere a materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie, inspecția în câmp și controlul privind certificarea și comercializarea loturilor de material de înmulțire vegetativă a viței de vie;

- stipularea condițiilor de comercializare materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie;

vor permite aplicarea mai ușoară a actului normativ propus spre avizare și încadrarea cu ușurință a actorilor din sector în activitatea legală.

Este de menționat că însăși mecanismul de plasare a materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie pe piață nu se modifică, însă se clarifică procedurile de control și limitele atribuțiilor organului de control, precum și se specifică metoda de executare a controlului oficial, care în cadrul prezentului regulament se prezumă în executarea controlului fitosanitar și efectuarea inspecției în câmp. Este de specificat că, în scop de economisire a resurselor administrative se permite efectuarea inspecțiilor oficiale și de către persoane juridice sau fizice instruite și autorizate de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. Rămâne la discreția Agenției.

O altă dar și cea mai semnificativă modificare, așteptată de sector, este excluderea prevederilor privind micșorarea categoriei biologice în generațiile următoare. La momentul actual din plantația-mamă de o anumită categorie se obține material de înmulțire vegetativă a viței de vie de categorie mai inferioară (prevedere contradictorie practicii UE), de unde a și apărut în actul național cea mai joasă categorie „Obișnuit”, care nu se regăsește în regulamentele din UE. Așa, odată cu armonizarea cadrului normativ în domeniul dat, nu va avea loc micșorarea categoriei la înmulțirea vegetativă a viței de vie, respectiv, și plantația-mamă și material de înmulțire vegetativă a viței de vie obținut din această plantație-mamă vor avea aceeași categorie. Astfel, agenții economici producători din RM nu vor fi defavorizați în comparație cu producătorii din exterior (redare mai exactă în pct. 19 din regulament).

Totodată, normele propuse ținesc scopul de fortificare a capacităților instituționale, în vederea reglementării corecte a producerii și menținerii materialului

de înmulțire vegetativă a viței de vie, prin reducerea riscului introducerii pe piață a plantelor necalitative, prevenirii organismelor dăunătoare, identificarea soiurilor, ambalarea și etichetarea corespunzătoare normelor UE pentru a nu induce în eroare consumatorii.

Este de menționat că, în anul 2023, a fost inițiat de către Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare, procesului de înregistrare a plantațiilor-mamă altoi/portaltoi, precum și certificarea materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie de valoare biologică „Certificat”. Urmare, în sezonul de producere a materialului viticol al anului 2024, pepinierele viticole vor fi asigurate cu material pentru producerea vițelor altoite de categorie superioară.

În acest sens, pe motiv că procesul de creștere a unei plante durează (în mediu 3 ani) și pentru a reuși asigurarea pepinierele cu material de valoare biologică sporită de categoria „Baza”, care la rândul lor vor asigura sectorul cu material săditor de categoria „Certificat” și „Standard” propunem intrarea în vigoare a prevederilor propuse peste 6 luni. După intrarea în vigoare a hotărârii de Guvern, producătorilor li se acorda dreptul de a comercializa materialul viticol produs în temeiul normelor actuale, până la epuizarea stocurilor, sub supravegherea ANSA.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prezentului proiect nu generează cheltuieli suplimentare pentru bugetul de stat și nici pentru agenții economici.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul actului normativ este elaborat în temeiul articolelor 8, 9 și 32 alin. (2) lit. h) din Legea viei și vinului nr. 57/2006, conform prevederilor cărora Clasificarea materialului de înmulțire și săditor viticol, inclusiv potrivit valorii biologice, stării fitosanitare și stării fiziologice, se reglementează de actele normative aprobate de Guvern, inclusiv, producerea, certificarea, controlul și comercializarea materialului de înmulțire și săditor viticol se efectuează în conformitate cu prevederile actelor normative aprobate de Guvern. Menționăm că, orice trimitere din actele naționale la „materialul de înmulțire și săditor viticol” se va egala cu expunerea „material de înmulțire vegetativă a viței de vie” preluată din cadrul UE.

În termen de 6 luni de la data publicării actului normativ, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, de comun cu Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor de comun cu instituțiile științifice de profil, își vor revizui actele normative departamentale și vor elabora actele necesare de punere în aplicare a acestuia.

Este de specificat că urmare adoptării proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind producerea în vederea comercializării, controlul și certificarea calității materialului de înmulțire vegetativă a viței de vie, va fi abrogată *HG nr. 418/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind producerea, certificarea, controlul și comercializarea materialului de înmulțire și săditor viticol.*

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a elaborării și Analiza impactului de reglementare au fost publicate pe pagina web oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (www.maia.gov.md), la data de 18.12.2023 în compartimentul „Transparență decizională” la rubrica „Proiecte de documente” și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-privind-producerea-in-vederea-comercializarii-controlul-si-certificarea-calitatii-materialului-de-inmultire-vegetativa-a-vitei-de-vie-si-abrogarea-hotararii-guvernului-nr-4182009-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-privind-producerea-certificarea-controlul-si-comercializarea-materialului-de-inmultire-si-saditor-viticol/11698>).

Proiectul propriu zis după înregistrarea în ședința Secretarilor generali a fost publicat pentru consultări la data de 27.12.2023 în compartimentul „Transparență decizională” la rubrica „Proiecte de documente” și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md (<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-consultarea-publica-a-proiectului-de-hotarare-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-privind-producerea-controlul-calitatii-certificarea-si-comercializarea-materialului-de-inmultire-vegetativa-a-vitei-de-vie-numar-unic-160maia2024/12102>).

Proiectul a fost supus avizării de către autoritățile statului, toate obiecțiile și recomandările au fost incluse în tabelul de sinteză.

La fel, proiectul a fost consultat cu Asociația pepinieriştilor viticoli din Republica Moldova, cu Asociația producătorilor și exportatorilor de struguri din Moldova și cu Oficiul Național al Viei și Vinului. Pentru o mai bună clarificare a tuturor comentariilor au fost organizate ședințe consultative (28.03.2024 și 10.04.2024). Comentariile acestora au fost luate în considerație la îmbunătățirea proiectului, din acest considerent proiectul a suportat unele modificări, inclusiv în numerotare.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, concluziile fiind incluse în tabelul de sinteză.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul a fost supus expertizei de compatibilitatea cu cadrul UE în conformitate cu art. 36 din Legea nr. 100/2017 fiind întocmită Declarația de compatibilitate (nr. 31/02-126-2653 din 07.03.2023) urmare fiind stabilite gradele de compatibilitate ale ambelor acte UE supuse transpunerii (Directiva 68/193 transpusă parțial de proiectul de act național iar, Directiva 2004/29/CE transpusă integral). Proiectul a fost ajustat la obiecțiile din declarație.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul a fost supus expertizei juridice, în conformitate cu art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, concluziile au fost incluse în tabelul de sinteză (nr. 04/2-2056 din 05.03.2024).

11. Constatările altor expertize

Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător a examinat Analiza impactului de reglementare la proiectul propus spre consultare și a redat expertiza sa în extrasul din procesul-verbal nr. 4 din 30 ianuarie 2024 iar examinarea proiectul cu prezentarea obiecțiilor și recomandărilor, care au fost luate în considerație, s-au redat în extrasul din procesul-verbal nr. 10 din 12 martie 2024 (nr. 38-78-3110 din 20.03.2024).

Secretar de Stat

Andrian DIGOLEAN